

УДК 338.43:330.341.1

Крайнік О.М.¹, Чуприна В.В.²

¹к.е.н., доц. кафедри бізнесу та управління НУ «Запорізька політехніка»,

²аспірант НУ «Запорізька політехніка», Україна

ФОРМУВАННЯ АГРОСТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ ЯК СКЛАДОВОЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПІДПРИЄМСТВ У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

Актуальність. Актуальність теми зумовлена критичною потребою трансформації аграрного сектору в умовах пост конфліктного відновлення країни. Після руйнівних наслідків війни українські агропідприємства стикаються з рядом викликів: знищення інфраструктури, дефіцит кадрів, обмежений доступ до фінансів, зниження продуктивності та підвищені ризики. У цих умовах традиційні моделі ведення сільського господарства втрачають ефективність, а отже, виникає необхідність у пошуку нових стратегій, орієнтованих на інновації, стійкість та гнучкість.

Розвиток агростартап-екосистеми є відповіддю на ці виклики, оскільки поєднує технологічний прогрес з підприємницькою активністю. Завдяки стартапам агросектор може швидше впроваджувати інноваційні рішення, модернізувати виробництво, ефективніше управляти ризиками та ресурсами, зменшувати вплив на довкілля, а також створювати нові робочі місця [1].

Крім того, формування агростартап-екосистеми сприяє міжсекторній співпраці — між агропідприємствами, наукою, державою, інвесторами та ІТ-

сектором. Такий інтегрований підхід відкриває перспективи сталого економічного зростання, сприяє продовольчій безпеці та підвищує міжнародну конкурентоспроможність українського аграрного сектору. Саме тому тема є надзвичайно актуальною в контексті післявоєнного відновлення та стратегічного розвитку України.

Основна частина. У повоєнний період аграрний сектор України постає перед викликами не лише відновлення зруйнованої інфраструктури, а й необхідністю переходу до сталих моделей розвитку, що базуються на інноваційності та ефективному управлінні ресурсами. Одним із перспективних шляхів досягнення стійкості агропідприємств є формування агростартап-екосистеми — інституційного та інфраструктурного середовища, яке сприяє створенню, розвитку й масштабуванню інноваційних агропроектів.

Агροстартапи, орієнтовані на цифровізацію, автоматизацію, біотехнології, альтернативну енергетику та управління ризиками, можуть стати драйверами трансформації сільського господарства. Водночас успішне впровадження інновацій неможливе без стратегічної взаємодії між аграрними підприємствами, ІТ-компаніями, науково-дослідними установами, освітніми закладами, венчурним капіталом і державними структурами [2].

Формування повноцінної агростартап-екосистеми вимагає реалізації кількох ключових стратегічних кроків, які представлені в табл. 1.

Таблиця 1 – Стратегічні кроки формування агростартап-екосистеми та їх очікувані результати у повоєнній Україні

<i>Ключовий стратегічний крок</i>	<i>Суть і значення</i>	<i>Сподівані результати</i>
Створення мережі агроінноваційних хабів на регіональному рівні	Забезпечення простору для генерації ідей, тестування технологій та розвитку стартапів безпосередньо в аграрних регіонах.	Зростання кількості регіональних стартапів, посилення інноваційної активності на місцях, локальний розвиток.
Державна підтримка аграрних стартапів через грантові, податкові та інституційні механізми	Стимулювання інноваційної активності через фінансування, податкові пільги, консультаційну й регуляторну підтримку.	Поява нових стартапів, зменшення бар'єрів входу, підвищення інвестиційної привабливості агросектору.

Впровадження освітніх програм для підготовки підприємців нової генерації в агросекторі	Формування компетентного кадрового потенціалу, орієнтованого на інноваційне підприємництво в аграрній сфері.	Підвищення рівня підприємницької культури, зростання кількості підготовлених кадрів для агроінновацій.
Формування партнерств між агрофірмами та ІТ-стартапами.	Створення синергії між традиційним агробізнесом та високотехнологічними рішеннями (точне землеробство, агромоніторинг, прогнозування врожайності).	Підвищення ефективності агровиробництва, впровадження сучасних технологій, зростання конкурентоспроможності.

Реалізація зазначених стратегічних кроків сприятиме створенню сприятливого середовища для розвитку агростартапів, інтеграції інновацій у агровиробництво та формуванню стійкої агроекономіки в повоєнній Україні. Комплексний підхід, що охоплює інфраструктурну, освітню, фінансову та партнерську складові, є запорукою ефективного стратегічного управління агропідприємствами на шляху до сталого розвитку [3].

Висновок. Отже, формування агростартап-екосистеми як складової стратегії сталого розвитку агропідприємств у повоєнній Україні виступає не лише інструментом трансформації аграрного сектору, а й важливою передумовою для досягнення довгострокової економічної, соціальної та екологічної стабільності держави. В умовах значних втрат, зруйнованої інфраструктури, депопуляції сільських територій та порушених ланцюгів постачання, агростартапи стають гнучкими інноваційними осередками, здатними швидко реагувати на виклики та створювати нові рішення на перетині аграрного виробництва, цифрових технологій, біоекономіки та сталого управління ресурсами.

Розбудова повноцінної агростартап-екосистеми передбачає мультиакторну взаємодію: активну участь агропідприємств, підтримку держави, залучення наукового потенціалу та ІТ-сектору, розвиток акселераційних програм і спеціалізованих хабів, створення стимулюючого інституційного середовища [4]. Така екосистема забезпечить не лише відновлення аграрного виробництва, а й перехід до високотехнологічного, екологічно орієнтованого та ринково адаптованого агросектору.

У перспективі саме агростартап-екосистема може виступити драйвером модернізації аграрної економіки України, сприяти інтеграції до глобальних ланцюгів створення вартості, а також забезпечити продовольчу

безпеку, зайнятість у сільських регіонах і соціальну згуртованість у повоєнний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Левковець О. М. Стартап-екосистема України в контексті завдань збереження та розвитку інноваційного потенціалу. Економічна теорія та право. 2022, № 3 (50). С. 59-85 URL: http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/Economic-Theory-and-Law-2022-3_59-85.pdf.

2. Тетяна Сергієнко, Олена Крайнік, Сергій Лобань Формування системи стратегічного управління підприємства в умовах цифровізації. «Підприємництво та управління розвитком соціально-економічних систем» № 2 / 2023, Електронне періодичне міждисциплінарне наукове видання. e-ISSN 2786-9245. С.12-24.

3. Крайнік О. М., Бобко Н. А. Стратегічний менеджмент у стартапах: практики впровадження бізнес-стратегій для досягнення стійкого розвитку //Food Industry Economics. – 2023. – Т. 15. – №. 4.

4. Баб'ячок Р.І., Кульчицький І.І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні – проблеми, перешкоди і можливості. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Osnovnitendentsiyi-rozvytku-startapiv-v-Ukrayini-1-1.pdf>